

Ersättning för överdebitering av läkemedel

Dnr 00328-2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar följande:

1. Regionstyrelsen beslutar att utreda förutsättningarna för Region Norrbotten att erhålla ersättning med anledning av konkurrensrättsliga överträdelser inom läkemedelssektorn.
2. Regiondirektören ges i uppdrag att ingå avtal om legala tjänster för utredning och framställning av ersättningskrav.

Sammanfattning

Inom EU har av kommissionen uppmärksammats att konkurrenshämmande åtgärder vidtagits av tillverkare av läkemedel och andra intressenter i branschen. Kommissionen har med anledning av detta utfärdat bötesbelopp mot aktörerna. En enskild part som lidit skada av agerandet har dock att själv föra talan mot de inblandade parterna för att få ersättning för den skada som det konkurrenshämmande agerandet medfört.

Region Stockholm, Region Skåne, Region Östergötland och Västra Götalandsregionen har ingått avtal med en advokatbyrå som är specialiserad inom konkurrensrätt för att gemensamt driva processen mot läkemedelsföretagen. Övriga regioner i Sverige har nu erbjudits att delta i det gemensamma förfarandet.

Regionen kommer att betala arvode till ombudet endast om regionen erhåller ersättning från läkemedelstillverkarna.

Ärendet

Region Norrbotten som ansvarig huvudman för vården inom Norrbotten är också den som ytterst står för kostnaden för de läkemedel som tillhandahålls regionens invånare.

Marknaden för läkemedel är starkt privatiserad och framtagna preparat omgärdas av långa patent som håller prisnivåerna på verksamma substanser uppe under lång tid. Den ensamrätt som ett patent innebär är också det som medför de många gånger höga priserna för effektiva och livsviktiga läkemedel.

Inom EU har det uppmärksammats att tillverkare och leverantörer inom läkemedelsindustrin sluter olika typer av konkurrenshämmande överenskommelser i syfte att hålla uppe priserna, exempelvis efter att patent löpt ut. Kommissionen har i ett flertal fall dömt ut stora konkurrensskadeavgifter med anledning av dessa överenskommelser.

Precis som vid konkurrenskadeersättning som beslutas av Konkurrensverket gäller för sådan ersättning som utdöms av EU-kommissionen att denna inte fördelas på och betalas ut till de skadelidande. Sådan beslutad ersättning utgör endast en utfärdad ekonomisk sanktion för själva överträdelsen av det konkurrensrättsliga regelverket. En skadelidande part har själv att ta vara på sin rätt, genom att exempelvis föra en process mot den eller de parter som agerat på så sätt att skada uppkommit.

För att Region Norrbotten ska kunna ta tillvara sin rätt och få ersättning för den skada som regionen lidit genom dessa otillåtna upplägg, måste regionen själv agera genom att kontakta de inblandade parterna. I förlängningen kan detta också innebära att regionen måste vidta rättsliga åtgärder mot dessa aktörer. Aktörerna är belägna i hela Europa och Region Norrbotten kommer att vara i behov av extern specialiserad juridisk hjälp för att hantera dessa komplicerade tvister och kontakter. Därför föreslås regionstyrelsen ge regiondirektören i uppdrag att ingå avtal med ett inom området specialiserat juridiskt ombud.

Hausfeld & Co LLP ("Hausfeld") är en brittisk advokatbyrå som samarbetar med den svenska advokatfirman Vinge KB. Hausfeld har erbjudit Region Norrbotten en möjlighet att driva en process med syfte att erhålla skadestånd från läkemedelsföretag till följd av överdebiteringen. Region Stockholm, Region Skåne, Region Östergötland och Västra Götalandsregionen har ingått avtal med den brittiska advokatbyrån. Samtliga andra regioner i Sverige har nu getts möjlighet att delta i processen. Processen är en grupptalan där flera klaganden agerar gemensamt och regioner som vill ansluta sig kan anlita advokatbyrån på samma villkor som de regioner som redan ingår i processen.

Det föreslagna upplägget innebär att anlitat ombud endast får betalt under förutsättning att ersättning erhålles från leverantörer, varvid en procentandel av ersättningen betalas till ombudet. Regionen ska enligt arvodesmodellen alltså inte betala någon ersättning till ombudet för nedlagt arbete eller utlägg om regionen inte får ersättning från läkemedelsbolagen.

Regionerna får inga fakturor från ombudet under ärendets gång. Ombudet hanterar alla utlägg, såsom exempelvis arvode för de ekonomer som gör alla beräkningar.

De berörda läkemedelsbolagen finns i flera olika länder och det kommer att krävas juridisk expertis som har erfarenhet av denna typ av komplexa processer. Hausfeld har stor erfarenhet av skadeståndskrav vid konkurrensrättsliga överträdelser och har hanterat omfattande konkurrensrättsliga ärenden i olika länder i Europa. Att Hausfeld är en brittisk advokatbyrå bedöms inte medföra några olägenheter.

Som ovan nämnts har fyra regioner redan tecknat avtal med Hausfeld för att driva en gemensam process. Det bedöms finnas stora samordningsvinster för regionerna att tillsammans driva den aktuella processen genom ett

gemensamt ombud. Inom flertalet regioner pågår arbete med att ta ställning till deltagande i processen.

Avtal med juridiskt ombud ingås utan tillämpning av lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, med stöd av undantaget i 3 kap 22 § LOU. Enligt denna bestämmelse är köp av vissa juridiska tjänster undantaget från LOU:s tillämpningsområde.

Eventuella kostnader för ombud och försäkringar med anledning av tvisten bedöms kunna betalas med delar av det ekonomiska utfallet i tvisterna.

Förslaget medför inte några direkta kostnader för regionen.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektören

Stabschefen

Hälso- och sjukvårdsdirektören

Ekonomidirektören